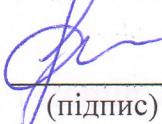

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра права (№ 702)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 I.P. Шинкаренко
(підпис) (ініціали та прізвище)

«26» серпня 2022 р.

**СИЛАБУС ОБОВ'ЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ В
УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань:

08 «Право»

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність:

081 «Право»

(код і найменування спеціальності)

Освітня програма:

Право

(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Силабус введено в дію з 01.09.2022 року

Харків – 2022 р.

Розробник: **Спіцина Г. О., доктор юридичних наук, професор**
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри Право

(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 26» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри доктор юридичних наук, професор
(Науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Спіцина Г.О.

Погоджено з представником здобувачів освіти:

(підпись)

(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Спіцина Ганна Олександровна, доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут».

Перелік навчальних дисциплін, що викладаються професором кафедри права: “Юридична деонтологія”, “Деонтологічні основи правоохоронної діяльності”, “Міжнародне приватне право”, “Міжнародне приватне право (Курсова робота)”, “Сучасні тенденції правового регулювання праці в Україні та країнах ЄС”, Legal Competition, Business Law.

Контактна інформація: Корпус К-2, кафедра права (аудит. 205), головний корпус (аудит. 136).

Електронна адреса (e-mail): spitsyna_hanna@ukr.net, h.spitsyna@khai.edu

Конт.тел.: 066-779-78-79

Перелік наукових праць викладача за останні 5 років:

Виступи на конференціях:

1. I. P. Шинкаренко, Г.О. Спіцина. Щодо запровадження європейських стандартів забезпечення прав і свобод людини у судово-експертній діяльності. Актуальні питання досудового розслідування та тенденції розвитку криміналістичної

методики : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф., 21 листоп. 2018 р., Харків / Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2018. – С. 211–214.

2. I. P. Шинкаренко, Г.О. Спіцина. Історичні витоки та перспективи розвитку теорії й практики судової експертизи. Актуальні питання судової експертизи та криміналістики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 95-річчю створення ХНДІ судових експертиз ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса, 10–11 жовт. 2018 р., Харків. – Харків, 2018. – С. 20–22.

3. I. P. Шинкаренко, Г.О. Спіцина. Місце теорії судової експертизи у системі юридичних наук. Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінально-

процесуального та криміналістичного забезпечення безпеки України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 листоп. 2018 р., Дніпро / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. – Дніпро, 2018. – С. 185–188.

4. Н. Є. Філіпенко, Г.О. Спіцина. Терористична діяльність: кримінально-правова політика протидії. Кримінально-правові та кримінологічні засоби протидії злочинам проти громадської безпеки та публічного порядку : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя ХНУВС, 18 квіт. 2019 р., Харків / Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2019. – С. 188–191.

5. Г.О. Спіцина Г.О., С. О. Белевцова Щодо питання формування новітньої парадигми теорії та практики судової експертизи в Україні. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 150-річчю з дня народження засл. проф. М. С. Бокаріуса ,18–19 квіт. 2019 р., Харків / ХНДІ судових експертіз ім. М. С. Бокаріуса. – Харків, 2019. – С. 63–65.

6. І. Р. Шинкаренко, Спіцина Г.О. Напрямки формування новітньої парадигми провадження судової експертизи під час досудового розслідування корупційних злочинів. Актуальні проблеми діяльності органів досудового розслідування : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 7 черв. 2019 р., Дніпро / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. – Дніпро, 2019. – С. 225–231.

7. А. О. Гордеюк, Г.О. Спіцина. Особливості правової природи доменного імені як об'єкту права інтелектуальної власності. Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 трав. 2020 р., Кропивницький / Льотна акад. Нац. авіац. ун-ту, Нац. авіац. ун-т [та ін.]. – Київ, 2020. – С. 415–418.

8. І. Р. Шинкаренко, Г.О. Спіцина. Напрями формування наукового підґрунтя безпеки об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 13 берез. 2020 р., Дніпро / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. – Дніпро, 2020. – С. 100–102.

9. І. Р. Шинкаренко, Г.О. Спіцина. Актуальні проблеми уabezпечення об'єктів авіаційного транспорту в умовах сьогодення. Актуальні проблеми забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 25 жовт. 2019 р., Дніпро / Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. – Дніпро, 2019. – С. 281–284.

10. O. P. Uhrovetskyi, H.O. Spitsyna, N. Ie. Filipenko, A. O. Polianskyi Formation of legal culture among employees of forensic institutions of Ukraine. Сучасні питання криміналістики, судової експертизи та кримінального процесу : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 3 груд. 2020 р., Одеса / Одес. НДІ судових експертіз. – Одеса, 2020. – С. 247–252.

11. Г.О. Спіцина, В. А. Цимбалістий, О. С. Семенович. Актуальні питання трудового права: вимоги сьогодення. Права людини в Україні: минуле, сьогодення, майбутнє : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф., 10 груд. 2020 р., Харків / НДІ публ. політики і соц. наук. Харків, 2020. – С. 63–65.

12. Н. Є. Філіпенко, Г.О. Спіцина, А. О. Акулова. Вікtimологічний аспект

попередження майнових злочинів на транспорті. Злочинність і протидія їй в умовах сингулярності: тенденції та інновації : зб. тез наук.-практ. конф., 16 квіт. 2021 р., Харків / Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кримінал. асоц. України. – Харків, 2021. – С. 143–145.

13. О. П. Угровецький, О. О. Свідерський, Г.О. Спіцина. Формування професійного менталітету співробітників судово-експертних установ України. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф.-полілогу, 15–16 квіт. 2021 р., Харків / Нац. наук. центр «Ін-т судових експертиз ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса» – Харків, 2021. – С. 83–85.

14. Спіцина Г.О., В. Р. Остропілець. Актуальні питання сучасного трудового права. Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 19–20 трав. 2021 р., Кропивницький / Льотна акад. Нац. авіац. ун-ту. – Кропивницький, 2021. – С. 241–243.

15. Г.О. Спіцина, О. Ф. Баканова. Щодо питання рефлексивної культури. Філософія в аксіосфері глобалізуючого соціуму //Матеріали міжвузівського міського науково-практичного семінару, 17-18 листопада 2021 р. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін.- т», 2021. – С. 12–14. (90 с.).

16. Г. Спіцина, А. Бабенко, А. Міжиріцька. Актуальні питання трудового права: досвід України. Права людини в Україні: минуле, сьогодення, майбутнє : тези доп. Учасників II Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 10 груд. 2021 р.). Харків: НДІ ППСН, 2021. – 166-168.

17. Г.О. Спіцина, С. Г. Гаспарян, А. О. Полянський. Окремі питання оптимізації правового забезпечення кримінологічної діяльності судово-експертних установ україни. Одеський НДІ судових експертиз, Одеса, 2021, 145с.

18. Г.О. Спіцина, А.А. Стародубцев. Щодо питання конституційного закріплення права на працю в Україні. Теоретичні та практичні проблеми конституціоналізму в Україні (круглий стіл з нагоди 25-ї річниці Конституції України): збірник матеріалів доповідей учасників круглого столу. (Харків, 18 черв. 2021 р.). Харків, 2021. 95 с. (С. 6-8).

19. Г.О. Спіцина, А. О. Акулова. Попередження крадіжок вантажів із рухомого складу залізничного транспорту. Кримінологічний вимір сучасності : зб. тез доп. наук.-практ. конф. (14 квітня 2022 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінал. Асоц. України; Харків, наук.парк “Наука та безпека”: ХНУВС, 2022. – 102с. (С. 76-78).

20. Філіпенко Н.Є., Спіцина Г.О. Окремі питання збирання, вивчення та обробки геномної інформації людини. Перспективи розвитку науки, освіти та суспільства в Україні та світі: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 20 травня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. С. 33-35.

Наукові статті у фахових виданнях та наукометричних базах Scopus, Web of Science, науково-методичні праці, навчальні підрічники та ін.:

Навчально-методичні праці:

1. Порівняльна характеристика правового регулювання праці в Україні та країнах Європейського Союзу: Монографія / Г.О. Спіцина. К.: Ніка-Центр, 2016. 304с.
2. До 150-річчя з дня народження Заслуженого професора Миколи Сергійовича Бокаріуса: монографія / [О.М. Клюєв, О.П. Угровецький, Е.Б. Сімакова-Єфремян, Г.О. Спіцина, Н.Є Філіпенко]. Передмова О.М. Клюєва. Харків: ХНДІСЕ; Промінь, 2019. 176с. з іл.
3. Трудове право в державах Європи: Підручник / С.В. Венедіктов, Г.О. Спіцина. Київ: Ніка-Центр, 2017. 184с.
4. Specific aspects of personal culture characteristic of forensic scientist. Problem space of modern society: philosophical-communicative and pedagogical interpretations: collective monograph. Part I. Warsaw: BMT Erida Sp. z o.o, 2019. 660 p. p. 562-576.
5. Filipenko N. Ye.,Spitsyna H. O. Forensic prevention: the concept of implementation in Ukraine. Challenges of legal science and education: an experience of EU countries and introduction in Ukraine: Collective monograph. Frankfurt (Oder): Izdevniecība “Baltija Publishing”, 2020. P. 408-431. (розділ колективної монографії).
6. Шинкаренко І. Р., Шинкаренко І. І., Спіцина Г. О., Перепелиця С. І. Правові та організаційні засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій, навч. посіб. Правові та організаційні засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій : навчальний посібник / За заг. ред. проф. Шинкаренка І. Р. Харків: Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»; «Факт», 2022. 344 с.
7. І. Р. Шинкаренко, І. І. Шинкаренко, Г. О. Спіцина, А. А. Стародубцев. Кримінальне право. Особлива частина: склади окремих видів кримінальних правопорушень: навчальний наочний посібник: структурно-логічні схеми / І.Р. Шинкаренко, Г.О. Спіцина, І.І. Шинкаренко, А.А. Стародубцев. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»; «Факт», 2022. 374 с.
8. І. Р. Шинкаренко, Г.О. Спіцина. Склади окремих кримінальних правопорушень відповідно умов особливого та воєнного періодів, бойових дій. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» ; «Факт», 2022. – 64 с.
9. Гуцу С. Ф., Матвеєва А. В., Спіцина Г.О., Стародубцев А. А., Філіпенко Н.Є., Федосенко Н.А. IT-право : навч. посіб. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т імені М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т»; «Факт», 2022. – 220 с.

Наукові статті:

1. A. V. Sokhan, Y. I. Burma, V. V. Pavlov, O. O. Goidenko, L. I. Markush, H.O. Spitsyna, L. V. Kolesnyk. Assessment of the Demyelinating process Activity in Patients With Herpesviral Meningitis and Meningoencephalitis Based on the Level of Myelin Basic Protein (MBP) in the Cerebrospinal Fluid Wiadomości Lekarskie. – 2021. – Vol. 74, iss. 3, pt. 1. – P. 512–516. (Scopus).

2. Спіцина Г.О. Конституційний захист прав людини, як складова європейського вибору України. Публічне право. – 2018. – № 2 (30). – С. 55–62.
3. Г. С. Бідняк, Г.О. Спіцина. Форми використання спеціальних знань. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : зб. наук. пр. / ХНДІ судових експертіз ім. М. С. Бокаріуса, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2018. – Вип. 18. – С. 240–248. DOI: 10.32353/khrife.2018.26.
4. Спіцина Г.О. Особливості правового регулювання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні. Публічне право. – 2018. – № 3 (31). – С. 175–181.
5. І. А. Петрова , Г.О. Спіцина. До питання формування кодексу поведінки судового експерта. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : зб. наук. пр. – Дніпро, 2019. – Вип. 2. – С. 114–119.
6. А. О. Гордеюк, Г.О. Спіцина. Особливості сучасної класифікації об'єктів права інтелектуальної власності. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : зб. наук. пр. – Дніпро, 2020. – Вип. 3. – С. 58–64.
7. N. Filipenko, H. Spitsyna, I. Shynkarenko, V. Tsymbalistyi. Implementation of Preventive Activityforeign Experience in Criminological Work of Forensic Science Institutions.Socrates. – 2021. – № 1 (19). – Р. 32–38.
8. І. Р. Шинкаренко, Г.О. Спіцина. Безпека об'єктів інфраструктури авіаційного транспорту: теоретичні аспекти. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : зб. наук. пр. – Дніпро, 2020. – Вип. 2. – С. 253–262.
9. M. Nechyporuk, V. Pavlikov, N. Filipenko, H. Spitsyna, I. Shynkarenko. Cyberterrorism Attacks on Critical Infrastructure and Aviation: Criminal and Legal Policy of Countering. Integrated Computer Technologies in Mechanical Engineerin. ICTM’2020 : proceedings, 29–30 Oct. 2020, Kharkov, Ukraine. – Cham : Springer, 2021. – P. 206–217. – (Lecture Notes in Networks and Systems. LNNS ; Vol. 188). DOI: 10.1007/978-3-030-66717-7_17. (**Scopus**).
10. N. Filipenko, H. Spitsyna, I. Shynkarenko,V. Ostropilets Legislative Issues of Higher Juridical Education in Ukraine: Ajustment of Current Legislation Provisions to Those of the EU Baltica Journal. – 2021. – Vol. 34, iss. 3. – P. 58–83.
11. O. Lytvynov, A. Dzhuzha, D. Tychyna, H. Spitsyna. Victimological Prevention of Crimes in the Field of Physical Culture and Sports [Electronic resours]. Jurnal Cita Hukum. – 2021. – Vol. 9, iss. 1. – P. 1–12. DOI: 10.15408/jch.v9i1.19726 (**Web of Science**).
12. Г.О. Спіцина, О.М. Клюєв “Архів кримінології та судових наук”. Велика українська кримінологічна енциклопедія. У 2 т. Т. 1: А-Л / редкол.: В.В. Сокуренко (голова), О.М. Бандурка (співголова) та ін. : наук. Ред. О.М. Литвинов. – Харків: “Факт”, 2021. – 853 [3] с. С. 105-107.
13. Г.О. Спіцина. Клюєв Олександр Миколайович. Велика українська кримінологічна енциклопедія. У 2 т. Т. 1: А-Л / редкол.: В.В. Сокуренко

- (голова), О.М. Бандурка (співголова) та ін. : наук. Ред. О.М. Литвинов. – Харків: “Факт”, 2021. – 853 [3] с. С. 683-685.
14. Lytvynov Oleksii, Spitsyna Hanna. Kriminalitätsbekämpfung im fokus des netzwerkansatzes. Архів кримінології та судових наук: науковий журнал / ред. кол. : О.М. Клюєв, В.С. Батиргареєва, Г.О. Спіцина та ін. – Харків: ННЦ “ICE ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса”, 2021. - № 1(3). – 180 с.: іл. С. 50-57.
15. Oleksii Lytvynov, Hanna Spitsyna, Yuriii Danylchenko, Serafyma Hasparian. Role and Significance of Situational Analysis in Crime Counteraction at Critical Infrastructure and Aerospace Industry. Integrated computer technologies in mechanical engineering – synergetic engineering. ICTM’2021 : proceedings, 28–29 Oct. 2021, Kharkov, Ukraine. – Cham : Springer, 2021. – P.635-649. (**Scopus**).
16. Lytvynov Oleksii, Hanna Spitsyna, Serafyma Hasparian. Psychohistorical approach as a means of Criminological Analysis. Архів кримінології та судових наук: науковий журнал / ред. кол. : О.М. Клюєв, В.С. Батиргареєва, Г.О. Спіцина та ін. – Харків: ННЦ “ICE ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса”, 2021. - № 2(4). – 180 с.: з іл. С. 44-51.
17. Шинкаренко І.Р., Шинкаренко І.І. Спіцина Г.О. Моральні та правові виклики щодо використання профайлінгу в протидії злочинності. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2021. Спеціальний випуск № 2 (116). С.298-306. DOI: 10.31733/2078-3566-2021-6-298-306. URL: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/B9-298-306.pdf>
18. Natalia Filipenko, Hanna Spitsyna (2022) Criminological Activity of Forensic Science Institutions: the Concept of Implementation in Ukraine. Teisē, 2022, vol. 124 ISSN 1392-1274 eISSN 2424-6050.
19. H. Spitsyna, N. Filipenko (2022). Development Strategy of International Cooperation of Forensic Science Institutions of Ukraine with Foreign Experts in Prevention of Terrorist Attacks on Critical Infrastructure. Rīgas Stradiņa universitātes Juridiskā fakultāte (стаття подана до друку і знаходиться у редакції).

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1 семестр

Обсяг дисципліни для денної форми навчання: 4 кредити ЄКТС/120 годин, у тому числі аудиторних – 48 год., самостійної роботи здобувачів – 72 год.

Форма здобуття освіти – *денна/заочна*

Дисципліна *обов'язкова*

Види навчальної діяльності – лекції, практичні (семінарські) заняття

Види контролю – *модульний контроль, іспит*

Мова викладання – *українська*

Обсяг дисципліни для заочної форми навчання: 4 кредити ЄКТС/120 годин, у тому числі аудиторних – 14 год., самостійної роботи здобувачів – 106 год.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна призначена для поглиблення здобувачами вищої освіти правових знань у сфері правового регулювання праці в Україні та країнах Європейського Союзу, працевлаштування, а також формування у них практичних умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних ситуацій що виникають у сфері реалізації права на працю в Україні та в інших країнах світу.

Мета: правова підготовка до опанування правових норм законодавства зарубіжних країн щодо трудових прав та гарантій українських працівників та працівників-іноземців за положеннями законодавства Україні та зарубіжних країн. Майбутні спеціалісти різних спеціальностей які мають бажання з користю витратити канікулярний період для поліпшення свого добробуту, покращення знань іноземної мови, отримання безцінних навичок спілкування а також задля опанування різних професій, знайдуть упродовж курсу відповіді на практичні запитання щодо пошуку актуальних вакансій на світовому ринку праці та отримають набір основних знань для працевлаштування в Україні та за кордоном без відриву від навчання та захисту своїх трудових та громадянських прав у період перебування за кордоном та працевлаштуватися після закінчення закладу вищої освіти.

Завданнями навчальної дисципліни є ознайомити здобувачів вищої освіти з основними проблемами правового регулювання працевлаштування під час реалізації права на працю в Україні; ознайомити з нормативно-правовими актами, які регулюють ці відносини в Україні та з міжнародними документами в даній галузі; навчити застосовувати теоретичні положення на практиці, складати проекти документів.

Здобувачі вищої освіти повинні досягти таких результатів навчання:

- самостійно орієнтуватися на світовому ринку праці з урахуванням національного законодавства зарубіжних країн та міжнародних домовленостей з питань зайнятості та працевлаштування;
- володіти навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій для самостійного пошуку вакансій роботи за кордоном; навичками роботи з електронною базою Міністерства соціальної політики України щодо перевірки компетентності діяльності посередницьких установ з працевлаштування за кордоном; навичками роботи з офіційним сайтом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо необхідні умови для здійснення візових та безвізових поїздок до Шенгенської зони; навичками роботи з офіційними сайтами посольських установ для отримання дозволів на в'їзд та перебування в іноземних країнах; навичками роботи з офіційним сайтом Міністерства закордонних справ України для звернень із письмовою заявою на

поштову або електронну адресу дипломатичного представництва чи консульської установи України у відповідній іноземній країні з метою захисту своїх прав;

- знати норми чинного законодавства зарубіжних країн щодо працевлаштування та трудових прав іноземців; правила тлумачення законів та інших нормативних актів з метою вірного їхнього застосування в трудових та тісно пов'язаних з трудовими відносинах; знати міжнародну судову практику, практику судів зарубіжних країн в сфері захисту трудових прав; володіти навичками роботи з нормативними актами національного, міжнародного трудового законодавства, навичками обґрунтування власної точки зору; підготовки юридичних документів для вирішення можливих проблемних питань стосовно роботи за кордоном;
- знати основні трудові права та обов'язки працівника та роботодавця; правовий режим та умови для перебування в іноземній державі; правові основи працевлаштування на короткотривалий термін, сезонні роботи, довготривале перебування для іноземців за законодавством деяких країн Європейського Союзу Шенгенського простору (Франції, Польщі, Німеччини, Італії, та ін.) типи віз та їхні характеристики, особливості отримання та терміни дії; види дозволів на працевлаштування для громадян України та вимоги до їхнього отримання; права та обов'язки посередницьких установ з працевлаштування громадян України за кордоном;
- вміти об'єктивно аналізувати та сприймати сучасні процеси, що відбуваються в сфері реформування трудового законодавства України та зарубіжних країн; володіти навичками обґрунтування власної точки зору; прийняття правових рішень, які відповідають вимогам закону. Знати сутність і зміст основних положень науки трудового права; володіти основною термінологією трудоправових відносин за законодавством України і зарубіжних країн вміти приймати рішення і вчиняти дії у точній відповідності до трудового законодавства; володіти навичками роботи з правовими актами; навичками аналізу юридичних фактів; навичками тлумачення правових обставин, що склалися;
- знати та розуміти міжнародні стандарти праці, знати положення Конвенцій МОП щодо трудових прав, а також практику Європейського суду з трудових спорів; функції дипломатичного представництва;
- знати норми чинного трудового законодавства деяких країн Європейського Союзу Шенгенського простору (Франції, Польщі, Німеччини, Італії, та ін.) щодо працевлаштування іноземців та правила тлумачення законів з метою вірного їхнього застосування в трудових та тісно пов'язаних з трудовими відносинах; володіти навичками створення алгоритму необхідних дій для успішного оформлення трудових правовідносин для працевлаштування за кордоном; володіти навичками формування послідовності дій для самостійного відстоювання своїх

трудових та громадянських прав за межами України у разі їхнього порушення передбаченими законом способами, навичками прийняття правових рішень, які відповідають вимогам чинного законодавства зарубіжних країн та вміти правильно визначати правові акти, які підлягають використанню у конкретній ситуації;

- вміти приймати зважені та обґрунтовані рішення при укладенні трудових договорів(контрактів); вміти орієнтуватися в різновидах трудових договорів з урахуванням специфіки виконання роботи; орієнтуватись у своїх громадянських та трудових правах; володіти навичками самостійно знаходити дипломатичне представництво чи консульську установу України у відповідній іноземній країні; знати перелік супровідних документів для підтвердження відповідності до умов в'їзду з метою робочих відносин в країни Євросоюзу, інші зарубіжні країни.

Програмою навчальної дисципліни передбачено виконання самостійного завдання, яка складається із самостійного опанування літератури, нормативної бази та надання відповідей на запитання.

Для оцінки знань з навчальної дисципліни «**Сучасні тенденції правового регулювання праці в Україні та в країнах Європейського Союзу**» передбачено складання 2 модульних контролів та іспиту.

Навчальною дисципліною «**Сучасні тенденції правового регулювання праці в Україні та в країнах Європейського Союзу**» передбачено 24 години лекцій та 24 години практичних (семінарських) занять, 2 модульних контролі (модульні контрольні роботи), 72 години самостійної роботи (всього 120 годин, 4 кредити) для денної форми навчання.

Навчальною дисципліною «**Сучасні тенденції правового регулювання праці в Україні та в країнах Європейського Союзу**» передбачено 6 годин лекцій та 8 годин практичних (семінарських) занять, 106 годин самостійної роботи (всього 120 годин, 4 кредити) для заочної форми навчання.

Компетентності, які набуваються здобувачами вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни:

Загальні компетенції (ЗК):

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

- ЗК1. До абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Проводити дослідження на відповідному рівні.
- ЗК3. До пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4. До адаптації та дій в новій ситуації.
- ЗК5. Спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.
- ЗК6. Генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7. Приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК9. Працювати в міжнародному контексті.
- ЗК10. Розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні компетенції (СК):

Після закінчення цієї програми здобувач буде здатен:

СК1. Застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності під час юридичного супроводження діяльності узбереження суб'єктів підприємництва, об'єктів авіаційно-космічної інфраструктури та повітряного транспорту.

СК2. Аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК6. Обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію щодо системного вирішення проблем узбереження суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

СК7. Застосовувати знання та розуміння основних зasad (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК9. Застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності під час узбереження суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

СК10. Ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК12. Розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на і суспільні відносини у сфері узбереження суб'єктів підприємництва критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

СК15. Самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Очікувані результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання узбереження суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, авіаційної діяльності тощо.

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними

стандартами.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 5. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

Комуникація

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг у сфері узбереження суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури, повітряного транспорту, авіаційної діяльності тощо.

Праворозуміння

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН 11. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

Правозастосування

ПРН 12. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів у сфері узбереження суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН 16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових

актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на суспільні відносини у сфері уabezпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, авіаційної діяльності тощо.

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності щодо уabezпечення суб'єктів підприємництва, критичної інфраструктури структури, повітряного транспорту, космічної діяльності тощо.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Правові засади регулювання праці в Україні та у країнах Європейського Союзу (12 годин).

Змістовний модуль 1. Соціально-правова характеристика світового розвитку правового регулювання праці. Правові засади регулювання праці у країнах Європи.

Тема 1. Передумови виникнення правового регулювання праці. Генеза становлення й розвитку правового регулювання трудових відносин (2 години).

За даною темою (дenna форма навчання):

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 4 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 0,5 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Списка анотація до теми: Передумови виникнення правового регулювання праці; генеза становлення й сучасного розвитку правового регулювання трудових відносин.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Тема 2. Історичні передумови становлення та розвитку трудового права в Європі. Сучасний стан правового регулювання трудових відносин у країнах Європи. Особливості співвідношення міжнародних та європейських трудових норм (2 години).

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 1 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Списка анотація до теми: Передумови виникнення правового регулювання праці; генеза становлення й сучасного розвитку правового регулювання трудових відносин; правове

регулювання зайнятості населення – важливий чинник забезпечення права на працю. Реалізація та захист права на працю.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Тема 3. Стан і перспективи розвитку законодавства про працю у 21 столітті (2 години).

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 8 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку законодавства про працю в Україні та країнах Європейського Союзу, проект Трудового кодексу України, зміни у діючому законодавстві України у зв'язку з введенням воєнного стану в України, сучасні положення трудового законодавства та тенденції протягом 2022 року.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Тема 4. Сучасні концептуальні засади правового регулювання праці в Україні (2 години).

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Теоретичні підходи досистематизації й кодифікації законодавства про працю в умовах ринкової економіки. Сучасні соціально-економічні засади регулювання трудових відносин в Україні. Перспективи застосування в Україні колективно-договорірного регулювання праці в сучасних умовах господарювання.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Тема 5. Теоретико-правові підходи до імплементації норм трудового права країн Європейського Союзу національним законодавством України (4 години).

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 4 год., семінар – 4 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма занять : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 1 год;

– обсяг самостійної роботи здобувачів – 16 год.

Списка анотація до теми: Теоретичні напрями імплементації трудоправових норм Європейського Союзу законодавством України про працю. Правові наслідки негативних тенденцій правового регулювання праці у країнах Європейського союзу.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Модульний контроль 1 (проводиться викладачем для здобувачів вищої освіти після розгляду усіх тем Змістового модулю 1) (для проведення – 1 година).

Змістовний модуль 2. Теоретико-правовий аналіз правового регулювання праці в країнах Європейського Союзу (12 годин).

Тема 1. Роль міжнародного законодавства про працю у правовому регулюванні трудових відносин у країнах Європейського Союзу (2 години).

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 1 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Списка анотація до теми: Роль міжнародного законодавства про працю у правовому регулюванні трудових відносин у країнах Європейського Союзу. Загальна характеристика правового регулювання праці в окремих країнах Європейського Союзу. Запобігання нелегальній трудовій міграції в Україні та в країнах Європейського Союзу. Політика зайнятості в ЄС.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Тема 2. Сучасні тенденції правового регулювання праці у Французькій Республіці (2 години).

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 0,5 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Списка анотація до теми: Джерела трудового права Франції, трудовий договір, притинення трудових відносин, трудові спори та сучасні тенденції.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Тема 3. Сучасні тенденції правового регулювання праці у ФР Німеччина (2 години).

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 0,5 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Джерела трудового права Федеративної Республіки Німеччина, трудовий договір, притинення трудових відносин, трудові спори та сучасні тенденції.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Тема 4. Сучасні тенденції правового регулювання праці у Королівстві Іспанія (2 години).

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 8 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 0,5 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 5 год.

Стисла анотація до теми: Джерела трудового права Іспанії, трудовий договір, притинення трудових відносин, трудові спори та сучасні тенденції.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Тема 5. Сучасні тенденції правового регулювання праці у Польщі (2 години).

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 8 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 0,5 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 5 год.

Стисла анотація до теми: Джерела трудового права Польщі, трудовий договір, притинення трудових відносин, трудові спори та сучасні тенденції.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Тема 6. Сучасні тенденції правового регулювання праці у країнах Балтії (Литовська Республіка, Латвійська Республіка, Естонська Республіка) (2 години).

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 2 год., семінар – 2 год.;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 8 год.

За даною темою (заочна форма навчання):

- форма заняття : лекції, семінарські заняття, самостійна робота;
- обсяг аудиторного навантаження: лекції 0,5 год, семінари – 0,5 год;
- обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Стисла анотація до теми: Трудове право Литовської Республіки, трудове право Латвійської Республіки, трудове право Естонської Республіки.

Здобувачам вищої освіти рекомендована література до підготовки, конспект лекцій та плани семінарських (практичних) занять.

Модульний контроль 2 (проводиться після розгляду усіх тем Змістового модулю 2), для проведення модульного контролю – 1 година.

5. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

6. Методи навчання

Лекції та семінарські (практичні заняття) з навчальної дисципліни.

Вивчення навчальної дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання. На семінарських (практичних) заняттях розглядаються та розв'язуються практичні завдання, наближені до реальних ситуацій.

Лекції супроводжуються демонстрацією наочного матеріалу, проектів процесуальних документів з мультимедійним супроводом.

Навчання супроводжується постійним та послідовним опрацюванням законодавчої бази, навчальної, методичної та наукової літератури, а також періодичних видань України та країн ЄС, наукових статей у наукометричних базах Scopus, Web of Science, аналізу сучасного стану діючого законодавства України та країн ЄС, дисертаційних досліджень з актуальних питань сучасного трудового права в державах Європи.

7. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських (практичних) заняття та якості виконання самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачами вищої освіти з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських (практичних) занятт, відпрацювання академічних заборгованостей, пропущених занятт.

Поточний контроль під час проведення семінарських (практичних) занятт передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачами вищої освіти з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань здобувачів вищої освіти забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної здобувачами вищої освіти навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та

оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи роботу на семінарському (практичному) занятті, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та відповідно обраховується.

По закінченню вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти складає іспит.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	6	0...6
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...5	6	0...30
Модульний контроль	0...14	1	0...14
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	6	0...6
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...5	6	0...30
Модульний контроль	0...14	1	0...14
Виконання і захист РГР (РР, РК)	0	0	0...0
Усього за семestr			0...100

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Досягненню ними належного рівня **компетентності**, який за підсумками навчання визначається за такими критеріями:

Відмінно (90-100) здобувачем вищої освіти повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені силабусом навчальної дисципліни, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Добре (75-89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені силабусом навчальної дисципліни, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-две значні помилки.

Задовільно (60-74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до

мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Незадовільно (0-59): здобувач вищої освіти має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді, але не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» студенту можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які враховуються та можуть бути враховані у загальній оцінці за семестр. Бали зокрема можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (10 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напряму 20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження он-лайн курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отримання рейтингового місця у тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробка та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмету навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження - дидактичний матеріал);
- проведення правоосвітнього заходу із учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);
- участь у не менше заходах, що проводяться студентськими професійними об'єднаннями за спеціальністю (5-15 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Семестровий контроль (іспит/залік) проводиться у разі відмови здобувача вищої освіти від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання іспиту зобувач вищої освіти має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань (70 балів) і одного практичного (30 балів).

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік

90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Характер навчального курсу передбачає обов'язкове відвідування семінарських (практичних) занять. Здобувачи вищої освіти, які за певних обставин не можуть відвідувати семінарські (практичні) заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. окремі пропущенні завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання відповідного письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної добroчесності студентами під час вивчення навчальної дисципліни. Під час вивчення навчальної дисципліни студенти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної добroчесності, передбачених «Положенням про академічну добroчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недобroчесності. Виявлення ознак академічної недобroчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів plagiatu чи обману. При виконанні самостійної роботи до захисту допускаються доповіді, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на plagiat, есе – 70 %

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються «Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativnabaza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Венедіктов С.В., Спіцина Г.О. Трудове право в державах Європи. Підручник. Київ : Ніка-Центр, 2017. – 184 с.
2. Спіцина Г.О. Порівняльна характеристика правового регулювання праці в Україні та країнах Європейського Союзу. Монографія. Київ : Ніка-Центр, 2016. – 304 с.
3. Опорний конспект лекцій;
4. Сторінка курсу на платформі **Mentor** (персональна навчальна система). На сайті НАУ буде розміщено курс «Сучасні тенденції правового регулювання праці в Україні та країнах Європейського Союзу», який включає: лекції, семінарські (практичні) завдання, рекомендовану літературу та законодавство.

11. Рекомендована література

Базова

1. Трудове право України: Підручник / за ред. проф. О. М. Ярошенко. Харків: Видавництво, 2022. – 376с.
2. Трудове право України: Підручник / за заг.ред. М.І. Іншина, В.Л. Костюка. Київ: Юрінком Інтер, Буква Закону, 2019.
3. Іванов Ю.Ф., Іванова М.В. Трудове право України: Навч. посіб., Київ, «Аллєрта», 2020.
4. Жернаков В. В. Міжнародний аспект правового регулювання соціально-трудових відносин / В. В. Жернаков // Право України. – 2001. – № 4.– С. 59-61.
5. Венедіктов С.В., Спіцина Г.О. Трудове право в державах Європи. Підручник. Київ : Ніка-Центр, 2017. – 184 с.
6. Спіцина Г.О. Порівняльна характеристика правового регулювання праці в Україні та країнах Європейського Союзу. Монографія. Київ : Ніка-Центр, 2016. – 304 с.
7. Спіцина Г.О. Особливості правового регулювання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в Україні. Публічне право. – 2018. – № 3 (31). – С. 175–181.
8. Лукаш С. С. Проблеми імплементації міжнародних норм щодо регулювання трудових відносин в законодавство України / С. С. Лукаш // Трудове законодавство: шляхи реформування: матер. II Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 12 квіт. 2013 р.) / за заг. ред. К. Ю. Мельника. – Х. : ХНУВС, 2013. – 364 с.
9. Щербина В. І. Роль порівняльного правознавства в розвитку законодавства України про працю / В. І. Щербина // Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки і проблеми: тези доп. та наук. повідомл. учасн. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 5-6 жовт. 2012 р.) / за ред. В. В. Жернакова. – Х. : Право, 2012. – 500 с.
10. Мужикова Н. М. Адаптація соціальної політики та трудового законодавства України до стандартів ЄС: навч. посіб. / Н. М. Мужикова, В. Ф. Пузирний, Л. А. Семиног. – Чернігів : Деснян. правда, 2007. – 169 с.
11. Грекова М. М. Концептуальні питання розвитку трудового законодавства України під впливом міжнародних трудових стандартів / М. М. Грекова // Актуальні проблеми розвитку законодавства про працю та соціальне забезпечення: тези доп. і наук. повід. учасн. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 22-23 квіт. 2009 р.) / за ред. В. В. Жернакова. – Х. : Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2009. – 460 с.
12. Кияница І.П. Імплементація норм міжнародного права в правовій системі ФРН: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / І.П. Кияница. – К., 2004. – 187 с.
13. Муравйов В.І. Гармонізація законодавства як феномен європейської інтеграції / В.І. Муравйов // Укр. правов. часопис. – 2003. – №2 (7). – С. 3 – 9.
14. Опришко В.Ф. Теоретичні та практичні аспекти механізму гармонізації законодавства України з міжнародним правом / В.Ф. Опришко // Проблеми гармонізації

законодавства України з міжнародним правом: матер. наук. практ. конф. (м. Київ, жовтень 1998 р.). – К., 1998. – С. 11–25.

15. Прилипко С. М. Колективні угоди як результат соціального партнерства (сучасний стан і перспективи розвитку): моногр. / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко, Н. М. Клименчук. – Х. : Вид-во ФІНН, 2011. – 256 с.

16. Чанишева Г. І. Колективні відносини у сфері праці: теоретико-правовий аспект: моногр. / Г. І. Чанишева. – О. : Юрид. літ., 2001. – 328 с.

17. Прилипко С. М. Трудове право України: підруч. / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. – Х. : ФО-П Вапнярчук Н.М. – 2008. – 664 с.

Допоміжна

1. Н.В. Міцкевич, Д.І. Міцкевич. Економіко-правові основи працевлаштування молоді в країнах ЄС. Економічна наука. – Інвестиції – практика та досвід. – 2013. - № 10. С. 31–33.

2. Миськевич Т. Правове регулювання закордонного працевлаштування українських громадян [Електронний ресурс] / Т. Миськевич // Громадська думка про правотворення. 2019. № 18 (183). С. 10–13. Режим доступу: URL: <http://nbuvuiap.gov.ua/images/dumka/2019/18.pdf>.

3. Спіцина Г. О. Конституційні гарантії трудових прав іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правова система України в умовах державних реформаційних процесів сьогодення : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 26–27 жовт. 2012 р., Ужгород / Держ. вищ. навч. закл. «Ужгород. нац. ун-т». – Ужгород, 2012. – С. 139–140.

Спіцина Г.О. Право іноземців та осіб без громадянства на працю в Україні: поняття та зміст. Формування правової держави в Україні: проблеми та реалії : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 23–24 листоп. 2012 р. / Запоріз. міська громад. орг. «Істина». – Запоріжжя, 2012. – Ч. II. – С. 51–53.

4. Спіцина Г. О. Щодо особливостей регулювання праці представників різних релігійних конфесій в Україні. Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 5–7 черв. 2014 р., Суми / Сум. держ. ун-т. – Суми, 2014. – С. 256–260.

5. Спіцина Г.О. Щодо співвідношення понять «робота», «робоче місце» та «місце роботи» в положеннях чинного законодавства про працю. Єдність і диференціація трудового права та права соціального забезпечення : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., 28 листоп. 2014 р., Харків / Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2014. – С. 146–151.

6. Спіцина Г. О. Сучасні тенденції застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки : зб. наук. пр. – Херсон, 2014. – Вип. 2, т. 2. – С. 117–121. **Фахове видання.**

7. Спіцина Г. О. Загальна характеристика джерел правового регулювання трудових відносин у Французькій Республіці. Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Право. – Харків, 2014. – № 1137, вип. 18. – С. 135–137. **Фахове видання.**

8. Спіцина Г. О. Теоретичні підходи до систематизації законодавства про працю України в умовах ринкової економіки. Держава і право. Юридичні і політичні науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2014. – Вип. 66. – С. 192–202. **Фахове видання.**

9. Спіцина Г. О. Загальна характеристика правового регулювання трудових відносин у Королівстві Іспанія. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. – Харків, 2014. – № 1106, вип. 17. – С. 129–132. **Фахове видання**

10. Спіцина Г. О. Щодо укладення, зміни та припинення трудових договорів у Королівстві Іспанія [Електронний ресурс]. Форум права. – 2014. –

№ 1. – С. 456–459. – URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM (10.08.2021). **Фахове видання.**

11. Спіцина Г. О. Правова характеристика трудового договору у Французькій республіці. Вісник Чернівецького факультету національного університету «Одесська юридична академія» : зб. наук. ст. – Чернівці, 2014. – Вип. 4. – С. 129–138. **Фахове видання.**

12. Спіцина Г. О. Щодо перспектив колективно-договірного регулювання праці в сучасних умовах господарювання [Електронний ресурс]. Журнал східноєвропейського права. – 2014. – № 9. – С. 98–103. – URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2014/11/spitsyna_9.pdf (10.08.2021). **Фахове видання.**

13. Спіцина Г.О. Особливості регулювання трудових відносин в Сполученому Королівстві Великобританії та Північної Ірландії. Держава і право. Серія: Юридичні науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2015. – Вип. 67. – С. 245–255.

14. Спіцина Г.О. Особливості правового регулювання трудових відносин у Республіці Польща. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2015. – № 30, т. 1. – С. 186–189. **Фахове видання.**

15. Спіцина Г.О. Теоретичні напрями імплементації трудоправових норм Європейського Союзу в законодавство про працю України. Альманах права. Ціннісно-правові засади сучасних інтеграційних процесів в Україні. – 2015. – № 6. – С. 516–521. **Фахове видання.**

16. Спіцина Г.О. Окрім негативні тенденції правового регулювання праці в країнах Європейського Союзу. Держава і право. Серія: Юридичні науки : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2015. – Вип. 69. – С. 254–265. **Фахове видання.**

17. Спіцина Г.О. Сучасний стан та перспективи правового регулювання трудових відносин в Україні. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія: Право : зб. наук. пр. – Київ, 2015. – Вип. 2. – С. 388–395. **Фахове видання.**

18. Спіцина Г.О. Щодо вікових обмежень трудової правосуб'ектності працівників в Україні. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки : зб. наук. пр. – Херсон, 2015. – Вип. 3–2, т. 4, ч. 1. – С. 111–115. **Фахове видання.**

19. Спіцина Г.О. Генезис правового регулирования труда в мире и его влияние на развитие трудоправовой системы Украины. Visegrad journal of human rights. – 2015. – № 5, pt. 1. – Р. 116–121.

20. Спіцина Г.О. Тенденції реформування трудового законодавства в Україні. Юридичні факти в системі правового регулювання : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. до 145-річчя акад. Всеукр. акад. наук Станіслава Дністровського (1870–1935) : 26 листоп. 2015 р., Київ / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Рада молодих вчених. – Київ, 2015. – С. 477–480.

21. Бандур С.І. Теоретико-методологічні імперативи державного регулювання ринку праці в контексті реформування економіки України: Зб наук праць ПК ДСЗУ, 2015. № 2 (43). С. 9-13.

22. Вірт Ю.П., Заярна Н.М. Шляхи і напрямки державного регулювання ринку праці в Україні в умовах економічної кризи. Науковий вісник НЛТУ України, 2010. Вип. 20.8. - С. 195-198.

23. Забута Н. Регулювання зайнятості населення: теорія і зарубіжний досвід. // Економіка. Проблеми економічного становлення. – 2009. - № 5. – С. 76-82.

24. Махсма М. Світові тенденції трансформації зайнятості населення в умовах глобалізації економіки // Україна: аспекти праці.- 2007.- № 4. - С. 10-15.

25. Островерхов В. Використання зарубіжного досвіду для вдосконалення концепції зайнятості України в умовах кризи. [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Rarpsu/2009_14/Ostroverkhov.pdf

26. Штанська О. Зарубіжний досвід взаємодії державної молодіжної політики та політики зайнятості. [Електронний ресурс] – Режим доступу URL : <http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/DeBu/2008-1/doc/5/08.pdf>

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної Ради України. Режим доступу: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
2. Єдиний державний реєстр судових рішень. Режим доступу: URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. Режим доступу: URL: <https://minjust.gov.ua/ua>
4. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Режим доступу: URL: <http://www.ombudsman.gov.ua>
5. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України. Режим доступу: URL: <http://www.ccu.gov.ua>
6. Урядовий портал. Режим доступу: URL: <http://www.kmu.gov.ua>
7. Офіс Генерального прокурора України. Режим доступу: URL: <http://www.gp.gov.ua>
8. Офіційний веб-сайт Вищої ради правосуддя. Режим доступу: URL: <http://www.vru.gov.ua>
9. Український портал практики Європейського суду з прав людини. Режим доступу: URL: <http://eurocourt.in.ua>
10. Офіс Ради Європи в Україні. Містить український переклад угод та конвенцій, які укладалися Радою Європи. Містить посилання на європейські бази даних. Режим доступу: URL: <http://www.coe.kiev.ua>
11. Офіційний портал Верховної Ради України. Режим доступу: URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
12. Єдиний державний реєстр судових рішень. Режим доступу: URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
13. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. Режим доступу: URL: <https://minjust.gov.ua/ua>
14. Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Режим доступу: URL: <http://www.ombudsman.gov.ua>
15. Офіційний веб-сайт Конституційного суду України. Режим доступу: URL: <http://www.ccu.gov.ua>
16. Урядовий портал. Режим доступу: URL: <http://www.kmu.gov.ua>
17. Офіс Генерального прокурора України. Режим доступу: URL: <http://www.gp.gov.ua>